

Poročilo o trajnostnih kazalnikih destinacije Radol'ca obdobje 2019-2022

Občina Radovljica se je v letu 2019 vključila v Zeleno shemo slovenskega turizma (ZSST), z namenom, da s pomočjo mednarodno priznanega orodja za razvoj zelenih destinacij vzpostavi trajnostni model turizma, ki bo valoriziral potenciale (naravne, družbene, kulturne) in jih povezal v edinstveno ponudbo zelene turistične destinacije Radol'ca pristno sladka.

Destinacija Radovljica je znak pridobila leta 2020, in sicer takrat najvišji možni znak – **zlati znak Slovenia Green**. Znak občino zavezuje k družbeni, ekonomski in kulturni trajnosti na področju turizma. Pridobljeni znak je potrebno recertificirati na obdobje vsakih treh let, zato je smiselno, da preden si zadamo nove cilje na področju trajnosti, pregledamo zelene aktivnosti za preteklo obdobje.

Krovni zeleni nagovor destinacije:

Radovljica z okolico je **preplet varnega in zdravega okolja, neokrnjene narave ter bogate kulturne dediščine**. Delujemo po trajnostnih načelih in smo hkrati predani nenehnim zelenim izboljšavam. V zeleno delovanje vključujemo prebivalce, obiskovalce ter gospodarstvenike.

Ljubimo našo zeleno naravo, ki nam daje navdih za ustvarjalnost in elan za dosežke svetovnega slovesa. **Spoštljivo ravnamo s kulturnimi zakladi**, ki so naša vez s preteklostjo in naše darilo **zanamcem**. Prav poseben odnos imamo do kranjske sivke, marljive čebele, ki ima tu svoj dom.

Radovljica je prijazna do domačinov in obiskovalcev. Tu ne tekmujemo kdo bo prvi in najboljši, ampak se v želji po izboljšavah povezujemo. Tu uživamo v pristnih sladkosti življenja, v vrhunskih kulinarčnih stvaritvah ter v pogledih na čudovite Alpe ki nas obdajajo.

DESTINACIJSKI MANAGEMENT

Ključni poudarki v smeri trajnosti so bili povezani z **evalvacijo Strategije razvoja turizma v Radovljici 2016-2020** ter pripravo nove turistične strategije destinacije. **Nova turistična strategija, v veljavi za obdobje 2023-2028**, še poudarja prizadevanja za uravnotežen, trajnosten in gostoljuben turizem na območju občine Radovljica. Tak turizem se lahko razvija le ob predpostavki, da je za turiste dobro le tisto, kar je hkrati dobro tudi za domačine. Prav to je vodilo nove strategije, ki se glasi »dobro za nas, dobro za turiste«.

Ob pripravi strategije so pomembna izhodišča nastala v sodelovanju s turističnim gospodarstvom in domačini. Oboji so namreč lahko podali svoje mnenja v različnih fazah priprave strategije. Ključni usmeritvi nadaljnjih aktivnosti sta sezonalizacija in decentralizacija. Nova turistična strategija tako v ospredje še bolj postavlja družbeno, ekonomsko in kulturno trajnost ter vzdržnost.

Ob sprejetju nove strategije, je Javni zavod sprejel tudi Trajnostno politiko poslovanja podjetja. Že leto prej, v 2021 pa je občina sprejela **Razvojni program Občine Radovljica 2030**.

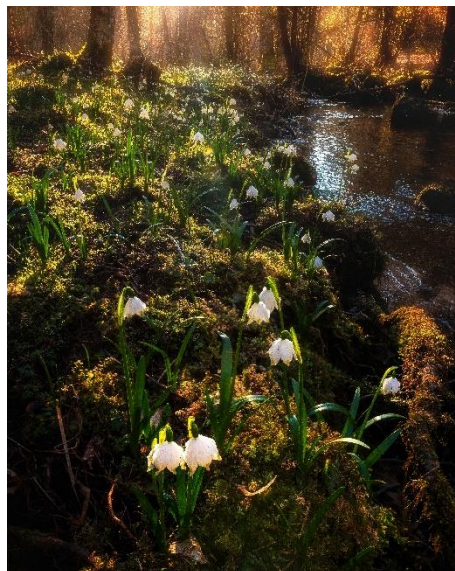
Destinacija je leta 2021 pridobila tudi naziv **Best Tourism Villages by UNWTO**, skupen projekt Julijskih Alp, **Juliana Trail** pa je prejel številne mednarodne nagrade in priznanja.

NARAVA IN KRAJINA

Narava, ki je tudi v strategiji opredeljeno kot eden glavnih atrakcij destinacije, je **varovana z državnimi predpisi in lokalnimi prostorskimi akti**. Območje občine je vključeno v **UNESCO MAB regijo Julijske Alpe**, ki si pod vodstvom JZ Triglavski narodni park ter ob sodelovanju ostalih destinacij v regiji Julijske Alpe prizadeva za ohranjanje narave in umirjanje obiska v občutljivih področjih. Velik poudarek se daje mehki mobilnosti, razbremenitvi turistično najbolj obremenjenih točk ter vzgoji mladih preko skupnosti šol.

Naravne površine, kamor spadajo neintenzivne kmetijske površine, gozd, mokrišča, nizka vegetacija in neporaščene površine, predstavljajo 85,73% destinacije. Od tega je 33,52% varovane narave, ki jo predstavljajo območja

Natura 2000 in naravne vrednote. Podroben popis narave je bil pripravljen ob vstopu destinacije v zeleno shemo slovenskega turizma.

Destinacija Radovljica se nahaja na območju, ki ima sicer turistično manj reprezentativne, a kljub temu številčne naravne vrednote, ki pa jih turisti ne obiskujejo v taki meri kot v nekaterih bližnjih destinacijah. Ob poletnem pritisku obiskovalcev predvsem na kampe ob reki Savi je ključno, da **obrežje Save** ohranjamo dostopno in neobremenjeno s turističnimi kapacitetami, reko Savo pa čisto in prosto tekočo. V preteklem obdobju je potekala lokalna iniciativa za zaščito sotočja Save Dolinke in Save Bohinjke, ki je verjetno pripomogla tudi k preprečitvi gradnje nove nastanitve v neposredni bližini sotočja.

OKOLJE IN PODNEBJE

Na področju okolja je pomembna **obnova železniške proge Podnart – Lesce**. Po rekonstrukciji v 2021 je proga primerna za sodobne vlake, ki goste hitreje in udobneje pripeljejo iz smeri Ljubljane in Jesenic na destinacijo. Ob obnovi proge je bilo poskrbljeno tudi za protihrupne ograje v naseljih, kar je izboljšalo kakovost bivanja ob železnici. Z **dostopnejšo ŽP Radovljica**, ki je bila prestavljena na drugo lokacijo, ima turizem tudi večjo možnost spodbujanja prihoda na destinacijo z vlakom, kar tudi uspešno počnemo.

S projektom **turno-kolesarskega omrežja** smo leta 2021 vzpostavili odlične možnosti tudi za obisk in raziskovanje destinacije s kolesom. Pri tem smo poti vodili preko meja destinacije zaradi česar so bolj atraktivne tako za slovenske kot tudi tuje goste. Zelo uspešne so po statistikah predvsem turno-kolesarske poti med Radovljico in Bledom kar kaže na to, da smo naredili napredek v smeri osveščanja gibanja turistov med krajema na bolj trajnosten način.

Področje odpadkov zgledno ureja Komunala Radovljica, saj je **občina članica Zero Waste občin**. Predvsem veliko truda vlagajo v osveščanje prebivalcev, podpirajo pa tudi iniciative ponovne uporabe. Tako deluje tudi trgovina rabljenih izdelkov Brvač, nekajkrat letno pa so na destinaciji organizirane izmenjave oblačil in igrač.

V letu 2022 je občina podpisala tudi **zavezo dogodkov brez plastičnega pribora**, JZTKR pa je na dogodkih pričel uporabljati **kozarce za večkratno uporabo**. S tem ne le manjšamo količino odpadkov na največjih dogodkih destinacije, a hkrati tudi ozaveščamo ljudi o razmisleku ter kažemo pot tudi drugim organizatorjem dogodkov.

Občina Radovljica investicije izvaja z mislijo na okolje ter se odloča za take naložbe, ki zmanjšujejo ogljični odtis, prispevajo k varčevanju z energijo ter spodbujajo k uporabi koles kot prevoznega sredstva. Na to kažejo vsakoletne investicije v menjave svetilk javne razsvetljave, energetske sanacije javnih zgradb ter spodbujanje kolesarjenja z dogodki in projekti.

KULTURA IN TRADICIJA

Občina je bogata s kulturno dediščino. Pomembni koraki na tem področju so bili narejeni s **prvo fazo obnove Klinarjeve hiše v Kropi**. V tej fazi je bila v celoti obnovljena streha objekta, pripravljena in prijavljena na razpis Ministrstva za kulturo pa je bila tudi druga faza obnove, ki pa na razpisu ni bila uspešna, zato občina na prepotrebna sredstva še čaka. **Klinarjeva hiša**, v kateri se nahaja Kovaški muzej je bila v tem obdobju tudi razglašena za **spomenik lokalnega pomena**.

V Begunjah se postopnim **obnavljanja Grad Kamen**, s prevzemom lastništva nad Plečnikovimi objekti ob graščini Katzenstein pa so se pričele tudi aktivnostmi v zvezi z obnovo Plečnikove dediščine. Občina z vsakoletnimi **razpisi za obnovo objektov kulturne dediščine** pomembno vpliva na stanje dediščine, ki je v privatnih rokah. Z razpisi za prireditve se ohranja neživa dediščina, ki pomembno izpričuje tradicijo kovaških krajev ter ohranja spomin na preteklost. V register nežive dediščine se je v tem obdobju kot nosilec dediščine vlekla ploha vpisalo neformalno združenje Begunjski fantje.

Pomemben del dediščine se nahaja v muzejih. **Čebelarški muzej, temeljito obnovljen v letu 2021**, je postal sodobnejši in še privlačnejši, za novo zbirko pa je muzej prejel tudi Valvasorjevo nagrado. Čebelarški muzej je odigral tudi pomembno vlogo pri vpisu čebelarstva na seznam UNESCO nesnovne dediščine. V nadaljevanju je v načrtih dokončanje obnove Klinarjeve hiše in postavitve nove razstave Kovaškega muzeja Kropla.

DRUŽBENA KLIMA

Sodelovanje s skupnostjo se je v zadnjih dveh letih pokazalo na **projektih participativnega proračuna** ter priprave razvojnega načrta občine. Prvi projekti participativnega proračuna občine so bili izvedeni v letih 2021 in 2022, trenutno pa poteka glasovanje za projekte obdobja 2023-2024.

Razvojni program Občine Radovljica 2030 je bil pripravljen v sodelovanju z lokalno skupnostjo. Ta je sodelovala tako na delavnicah v prvi fazi priprave kot s pripombami na osnutek dokumenta. Razvojni načrt občine vključuje vse krajevne skupnosti, njegova vizija pa je, da občina do leta 2030 postane »vrhunsko alpsko okolje, kjer preprosto združujemo bivanje z ustvarjalnim delom in zdravim življenjskim slogom.« Med začrtanimi ukrepi so tudi aktivnosti, ki pripomorejo k boljši dostopnosti storitev na podeželju ter za ranljive skupine, ki so pomemben člen radovljiške družbe že desetletja.

V času epidemije je lokalna skupnost odlično sprejela **projekt Radolški izziv**, ki jih je motiviral k gibanju na prostem v okolici doma. S projektom smo vplivali ne le na kratki ampak tudi na dolgi rok, saj so številni domačini spoznavali kraje in predvsem poti, ki jih pred tem niso obiskali. Tako smo nevede dobili lokalne promotorje tematskih poti.

Prebivalci sprejemajo turizem in ga podpirajo, kar je bilo zaznati z zadnjimi anketami leta 2022. Radi se tudi vključujejo v projekte turizma, lokalna ekonomija pa je tudi zaradi turizma uspešnejša. Predvsem povezovanje na področju kulinarike in vključevanje rokodelstva ter obrtništva v turistično ponudbo je širši doprinos turizma. Težave s kadri so v panogi velike, jih pa javni zavod naslavlja na več načinov.

POSLOVANJE TURISTIČNIH PODJETIJ IN KOMUNIKACIJA

Javni zavod Turizem in kultura Radovljica je v stalnem stiku s turističnim gospodarstvom. TIC Radovljica je odprt prostor, kjer turistično gospodarstvo vedno lahko prevzame materiale za svoje goste (npr. karte pohodnih poti, ki so zanje brezplačne), pove svoje mnenje in poda predloge.

Leta 2022 smo uvedli poseben **e-novičnik za turistično gospodarstvo**, v katerem komuniciramo o novostih in priložnostih za gospodarstvo. Turistično gospodarstvo povezujemo v turističnih produktih, med katerimi izpostavljam dober primer **Okusov Radol'ce** ter **Kartice gosta**, ki povezuje nastanitve z znamenitostmi in doživetji.

Turističnim podjetjem smo nudili podporo v obdobju epidemije, ko smo zelo uspešno promovirali lokalne nakupe pri kmetih. Turistična podjetja spodbujamo k pridobivanju zelenih znakov. Kamp Šobec je kot prvi kamp v Sloveniji in naša največja nastanitev **znak Zeleni ključ** dobil leta 2020, leta 2021 pa se mu je pridružilo v skupni akciji Okusov Radol'ce še **5 nastanitvev** na destinaciji. Na destinaciji imamo tudi prejemnika **Michelinove zvezdice za trajnost** (Hiša Linhart).

V preteklem obdobju smo izvajali tudi **vsakoletna izobraževanja za turistične ponudnike**. Temo trajnosti smo obravnavali na delavnici »Priložnosti in izzivi trajnostnega turizma« (2021) in »Kako do zelenih znakov in še boljših gostov« (2022).

POMEMBNI KAZALNIKI

	Stanje 25.2.2023
Veljavna strategija turizma	DA
Letna analiza obiska v destinaciji	DA
Delež varovane narave	33,52% deležna narave
Število enot nepremične kulturne dediščine	557
Število nosilcev žive dediščine v registru nesnovne dediščine	7
Število ponudnikov s trajnostnim certifikatom	5
Analiza zadovoljstva prebivalcev v obdobju zadnjih 3 let	DA
Izobraževanja za turistične ponudnike v obdobju	DA

Poročilo pripravila:

Kaja Beton, zelena koordinatorica destinacije
Radovljica, januar 2023